



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Staat moet nu verantwoordelijkheid nemen in Groningen

Bunt, J.E. van de

Citation

Bunt, J. E. van de. (2017). Staat moet nu verantwoordelijkheid nemen in Groningen. *De Volkskrant*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/47875>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/47875>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Opinie Staat moet nu verantwoordelijkheid nemen in Groningen

De Staat moet verantwoordelijkheid nemen voor de afwikkeling van schade als gevolg van de aardgaswinning in Groningen. De rechtbank Noord-Nederland heeft afgelopen woensdag een belangwekkende uitspraak gedaan in een zaak die was aangespannen door 127 Groningers. Voor het eerst is geoordeeld dat de Staat zijn zorgplicht tegenover de burgers heeft geschonden door van januari 2013 tot 18 november 2015, na de aardbeving in Huizinge in 2012, de gaswinning niet terug te schroeven. Van aansprakelijkheid van de Staat was (nog) geen sprake volgens de rechtbank, omdat het causaal verband tussen de schade en de schending van de zorgplicht door eisers niet was aangetoond. De uitspraak toont de grote rol en de gigantische financiële belangen van de Staat bij de aardgaswinning.

Dat zou een reden voor de Staat kunnen zijn de schadeafwikkeling ter hand te nemen middels een rampenfonds. Hiervoor heb ik reeds gepleit in een eerder dit jaar geschreven beschouwing in opdracht van de provincie Groningen: *De mijnbouwschade in Groningen beschouwd als ramp*. De schadeafwikkeling is tot nu toe voornamelijk door de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) geschied – volgens Minister Kamp omdat ‘alleen de NAM verantwoordelijk is voor de schade in Groningen’. Ik heb betoogd dat de Staat het proces van schadeafwikkeling en preventief versterken wel degelijk op zich zou kunnen nemen.

De Staat heeft namelijk ook in het verleden rampenfonds opgericht, bijvoorbeeld voor de slachtoffers van de nieuwjaarsbrand in Volendam en van de vuurwerkcramp in Enschede. De situatie in Groningen kan eveneens als ramp aangemerkt worden. Daarvoor moet er volgens artikel 1 van de Wet veiligheidsregio's 1) sprake zijn van een zwaar ongeval of andere gebeurtenis. Dat zijn de aardbevingen en bodemdalingen in Groningen. Dan moeten 2) de gezondheid van vele personen en grote materiële belangen in ernstige mate geschaad of bedreigd worden. Er wonen maar liefst 376.000 Groningers in het aardbevingsgebied en er zijn de afgelopen jaren alleen al 77.000 meldingen van schade aan die woningen geweest als gevolg van de aardbevingen, schattingen zijn dat 31%, dus 116.000, van hen zouden kunnen lijden aan angst en stressklachten. En ook aan het vereiste 3) dat er sprake moet zijn van een gecoördineerde inzet van diensten om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken voldoet de situatie in Groningen: woningen moeten worden gestut, op veiligheid worden gecontroleerd en preventief versterkt.

Gelet op de grote rol en de financiële belangen van de Staat was het wachten op een rechterlijke uitspraak waarin de Staat verantwoordelijkheid zou worden gehouden voor de gaswinning. Nu is die uitspraak er. De rechtbank heeft geoordeeld dat de Staat tekortgeschoten is in zijn zorgplicht, en dat houdt in dat de Staat een juridische plicht heeft jegens zijn burgers in Groningen om ervoor te zorgen dat hun schade vergoed wordt. De Staat zou daartoe een rampenfonds kunnen oprichten. Aanvullend onderzoek is nog wel nodig om aan te tonen welke schade veroorzaakt kan zijn door de te hoge gaswinning in de periode van januari 2013 tot 18 november 2015 – aan de hand daarvan kunnen de NAM en de Staat hun onderlinge bijdrageplicht verdelen.

Hoe zou dat rampenfonds eruit moeten zien? Het rampenfonds wordt gefinancierd door de NAM en de Staat en vergoedt alle mogelijke schade aan de Groningers: schade aan de woning, waardedaling van de woning, hun immateriële schade, schade als gevolg van gedeerd woongenot, maar ook de versterking van de woning om toegerust te zijn voor toekomstige aardbevingen of indien gewenst de aankoop van de woning. Belangrijk is dat zo'n

rampenfonds op afstand wordt gezet van zowel de NAM als het Ministerie van Economische Zaken, waar de gaswinning onder valt, om de schijn van belangenverstrengeling tegen te gaan. Het fonds moet werken met een schadeprotocol, dat door een onafhankelijke commissie is opgesteld. En tenslotte moet het rampenfonds ruimhartig uitkeren om recht te doen aan de gevolgen van de (dreiging van) aardbevingen voor Groningers, terwijl de aardgasbaten de Staat tot nog toe ruim 265 miljard euro opleverden. De Staat moet nu zijn verantwoordelijkheid nemen.

Janet van de Bunt

Mr. dr. Janet van de Bunt is verbonden als docent aan de rechtenfaculteit van de Universiteit Leiden en is daarnaast zelfstandig adviseur. Zij heeft eerder advies gegeven aan de Provincie Groningen over de oprichting van een rampenfonds voor de mijnbouwschade.